

Høringssvarnotat vedr. ekstern høring af bekendtgørelse om tilskud til projekter om etablering af konstruerede minivådområder		
	Bemærkninger	Opfølgning
1. Landbrug og Fødevarer		
1.1	<i>First mover-problematikken skal løses: De landmænd, som allerede har etableret minivådområder, skal kunne honoreres for deres indsats. Det kan være ved at lade dem søge tilskuddet på lige fod med nye projekter (og så må omkostningseffektiviteten i sidste ende afgøre, om de er berettigede til tilskud).</i>	Imødekommes ikke grundet EU-retslige begrænsninger. Bemærkningen giver ikke anledning til ændringer i bekendtgørelsen da der Under EU-tilskudsreglerne ikke angives tilskud til udgifter, der har været afholdt og betalt, før der er indgivet en ansøgning til LBST. Begrundelsen herfor er, at vi ikke kan give tilskud til investeringer, der alligevel ville være gennemført uden tilskud fra ordningen.
1.2	<i>Effekten af minivådområdet skal kunne justeres, hvis der foreligger målinger/dokumentation af tilstrækkelig kvalitet.</i>	Imødekommes ikke grundet risiko for forlænget sagsbehandlingstid. LBST er enig i, at det vil give det mest retvisende billede af minivådområdets omkostningseffektivitet, hvis beregningen kunne baseres på den faktiske kvælstofeffekt. Der er dog følgende udfordringer forbundet herved: 1) Effekten af et minivådområde varierer betydeligt fra år til år grundet klimatiske variationer. Det betyder, at der vil skulle gennemføres kontinuerlige og kvalitetssikrede målinger over flere år. 2) Da styrelsen forventer omkring 1.000 ansøgninger i perioden 2018-2021, ønskes der en sagsbehandling, der er så standardiseret som muligt. Hvis ansøger i sin ansøgning skal dokumentere effekten, vil det betyde en markant forlænget sagsbehandlingstid.
1.3	<i>Det skal være muligt at foretage anerkendte, tekniske forbedringer af anlægget, som kan øge effekten og dermed reducere det resterende indsatsbehov i oplandet.</i>	Imødekommes delvist. Der vil i 2018 ikke være mulighed for at opskrive effekten af et minivådområde, hvis der foretages tekniske forbedringer af anlægget, da der på nuværende tidspunkt ikke er dokumentation for denne effektforbedring. LBST vil se på muligheden for forbedringer med en dokumenteret effekt til senere ansøgningsrunder.
1.4	<i>Fosforeffekten skal komme de deltagende landmænd til gode. I henhold til finansieringsmodellen og</i>	Imødekommes ikke grundet EU-retslige begrænsninger. LBST er opmærksom på, at der kan være en betydelig fosforreduktion, såfremt der etableres et minivådområde på bedriften. Dog vil

	<i>minivådområdernes primære N-efekt, kan de kollektive minivådområder som udgangspunkt ikke godskrives den enkelte landmand. Men sideeffekten – P-fjernelse – skal kunne modregnes evt. restriktioner på fosforoverskud. Det vil være et vigtigt incitament for en række landmænd.</i>	det på nuværende tidspunkt ikke være muligt at få tilskrevet fosforeffekten af minivådområdet, da det vurderes, at fosforeffekten, i overensstemmelse med EU-reglerne, ikke kan tilskrives enkelte minivådområder. LBST er ved at undersøge forholdet nærmere, men kan ikke afklares før ansøgningsrunden i 2018.
1.5	<i>Der skal være en reel buy back-mulighed. Derfor skal der arbejdes for at sikre, at landmandens mulighed for at overtage anlægget og dets effekt ved at betale tilskuddene tilbage, også bliver en reel og anvendelig mulighed i praksis.</i>	Imødekommes. Tilsagnshaver kan til en hver tid tilbagebetale tilskuddet, som er modtaget og dermed købe sig fri af de forpligtigelser, som er beskrevet i tilsagnet.
1.6	<i>Mulige barrierer for udvikling af bedriften ved etablering af minivådområder skal fjernes. Her kan eksempelvis nævnes potentielle restriktioner i forhold til naturbeskyttelseslovens § 3 og Natura 2000-direktiverne. Det bør være helt klart, at der er tale om en teknisk installation, og danner den grundlag for forbedret biodiversitet er det helt fint, men det må ikke være en begrænsning for ønsket om at udvide bedriften, vedligeholde anlægget etc. Hvis anlægget alligevel kommer til at afkaste restriktioner skal landmanden erstattes herfor.</i>	Imødekommes. Minivådområder er tekniske anlæg og kan derfor ikke vokse ind i § 3, hvis de bliver vedligeholdt. LBST er på nuværende tidspunkt ved at undersøge de nærmere reguleringsmæssige forhold.
1.7	<i>Der skal ske en forbedring af potentialekortlægningen, så alle områder med mulighed for etablering af effektive minivådområder bliver synliggjort og åbnet op for ansøgninger.</i>	Imødekommes delvist. LBST kan ikke nå at opdatere potentialekortet forud for ansøgningsrunden i 2018. LBST vil fremadrettet gå i dialog med AU og se på forbedringer af potentialekortlægningen.
1.8	<i>Arealer på potentialekortet, som i første omgang er låst af muligheden for større vådområdeprojekter, skal låses op for minivådområder så snart der er en afklaring om, hvorvidt vådområdeprojekterne kan gennemføres (teknisk, omkostningseffektivt og med lodsejeropbakning).</i>	Imødekommes delvist. Potentialekortet ændres ikke forud for ansøgningsrunde 2018, men LBST tager forslaget med i det videre arbejde med ordningen for 2019. LBST vil fortsætte dialog med interessenterne om den praktiske håndtering af forholdet.

1.9	<i>I sammenhæng med de øvrige kollektive virkemidler – først og fremmest vådområder – er det vigtigt at pointere, at det skal være muligt at omfordele indsats- og effektmål mellem vådområder og minivåd-områder.</i>	Imødekommes. LBST tager forslaget med i det videre arbejde med ordningen, og der forventes fleksibilitet mellem de kollektive virkemidler.
1.10	<i>Det vil være en klar forenkling at indføre standardomkostninger i forbindelse med anlægsarbejdet. I høringsmaterialet er der lagt op til, at ansøger skal indhente to bud fra entreprenører, hvilket giver en masse ekstraarbejde og administration og risiko for uforudsete problemer med kontraktlige forpligtigelser, dokumentation etc. Vi opfordrer derfor til, at det allerede fra den næstkommende ansøgningsrunde bliver muligt at anvende standardomkostninger.</i>	Imødekommes ikke grundet utilstrækkeligt datagrundlag. Det er et klart ønske fra styrelsen, at der anvendes standardomkostninger på ordningen. Det har dog vist sig, at der på nuværende tidspunkt ikke foreligger tilstrækkeligt med data til at kunne fastlægge standardomkostninger, som kan benyttes på ordningen. LBST arbejder på, at der kan indføres standardomkostninger på ordningen, så snart der foreligger tilstrækkeligt med data.
2. Landbrug og Fødevarer. Særsendt høringssvar til prioriteringskriterier.		
2.1	<i>Det fremgår af høringen, at Landbrugs- og Fiskeristyrelsen inddrager udgifter til både etablering og kompensation når omkostningseffektiviteten beregnes. Det fremgår også, at hvis der på grund af prioriteringen skal gives afslag til enten etablering eller kompensation, så gives der afslag til dem, der opnår lavest pointscore i hver af de to kategorier.</i> <i>Det virker uhensigtsmæssigt, at en ansøger skal vurderes på baggrund af en omkostningseffektivitet, der i beregningen medtager udgifter til en kompensation, som ansøgeren ikke er sikker på at opnå.</i>	Imødekommes. Projekterne prioriteres ud fra de samlede omkostninger til projektet, dvs. etableringsomkostningerne sammenlagt med areal- og vedligeholdskompensationen. Hvis et projekt opnår tilsagn om tilskud, og ansøger har ansøgt om areal- og vedligeholdskompensation, vil ansøger ikke komme ud for, at der ikke kan opnås areal- og vedligeholdskompensation forudsat at betingelserne for at modtage kompensationen er opfyldt. Det er derfor en misforståelse når der skrives, at ansøger ikke er sikker på at få kompensation.
3.	Landbrug & Fødevarer - SEGES	
3.1	<i>Vi så gerne at minivåd-områderne blev betegnet som tekniske anlæg og det i bekendtgørelsen blev klar-</i>	Imødekommes. Se svar under punkt 1.6.

	<i>gjort at de ikke bliver §3 evt. klar- gør at der kan søges 15 års genop- dyrkningsret, hvis det er løsningen. Denne løsning er tidligere blevet gi- vet af styrelsen.</i>	
3.2	<i>Vil staten finansiere en flytning hvis der efter 10 år er bilag 4 arter og landmand ønsker genoptage dyrkning?</i>	Imødekommes ikke. Det er på nuværende tidspunkt ikke muligt, at dispensere fra bilag IV. Der kan ikke gives erstatning, hvis der indvander bilag IV-arter i et minivådområder.
3.3	<i>Der skal findes en løsning med at håndtere udlægning af midler i pe- rioden frem til landmanden får sit tilskud</i>	Imødekommes ikke da forslaget vil medføre en udsæt- ning af ordningens åbningsdato i 2018. I lighed med LBST's andre projekttilskudsordninger kan tilskudet på nuværende tidspunkt først udbetales, når udgifterne er afholdt og betalt, og der er således ikke, i det nuværende danske landdistriktsprogram, mulighed for forskudsudbetaling. LBST ser på muligheden for at anvende forskudsudbetaling på ordningen ved en senere ansøgningsrunde, men det kan ikke indføres i 2018 uden at åbningen af ansøgningsrunden udsættes betydeligt. Af bekendtgørelsen fremgår, at der er mulighed for rateudbetaling ved indsendelse af dokumentation for afholdte og betalte udgifter, hvilket kan forkorte den periode, hvor landmanden selv har ud-læg.
3.4	<i>I forbindelse med pointscore kunne sårbarheden af oplandet overvejes at blive indregnet.</i>	Imødekommes delvist. Sårbarheden i det enkelte kystvandopland vil ikke blive inddraget i ansøgningsrunden for 2018, men LBST tager forslaget med i det videre arbejde for ordningens kommende ansøgningsrunder.
3.5	<i>Hvor landmanden selv udfylder ansøgningen skal det være muligt for oplandskonsulenten at efter- sende en erklæring efter ansøg- ningsfristen.</i>	Imødekommes ikke grundet risiko for forlænget sagsbe- handlingstid. LBST finder, at det ikke er hensigtsmæssigt for sagsbehandlingen, hvis erklæringer eftersendes, da dette vil udsætte prioriteringsar-bejdet og dermed forsinke sagsbehandlingen af alle ansøgninger.
3.6	<i>- §4 pkt4 IP 15 oplande kunne være nyttige at få med på kort</i>	Imødekommes. Det forventes, at der indsættes et ID 15-kortlag i udpegningskortet snarest muligt.
3.7	<i>§4 pkt 5. tast selv oplysninger bør være tilgængelige inden åbning af ansøgningsrunde. Ellers bliver det hektisk.</i>	Imødekommes. LBST vil arbejde på, at der lægges en PDF-version af ansøgnings-skemaet ud før ordningen åbner. Selve Tast-selv opsætningen af ordningen vil dog først være tilgængeligt når ansøgningsrunden åbner.
3.8	<i>§4 pkt7. "ansat af SEGES" bør æn- dres til "jf oplandskonsulentord- ning"</i>	Imødekommes. Formuleringen i bekendtgørelsen ændres til: "Oplandskonsulent: Konsulent ansat under oplandskonsulentordningen".
3.9	<i>- §6 stk5. Der må være tale om en fejlformulering. Der er 2 mulighe- der: I. Hvis der ikke er drænaf- strømning om sommeren fra dræn kan det antages at der er tale om lokalt dannet drænvand, og at drænoplandet er at betragte som det direkte opland jf. samme areal- afgrænsning som for egnede områ- der. II. Hvis der er drænafstrøm- ning om sommeren kan der være tale om et grundvandsbidrag. Her vil kvælstofkoncentration kunne af- gøre om der er tale om reduceret grundvand (konc. <4 mg/l), hvor det ikke vil være relevant at lave en</i>	Imødekommes. Bemærkningerne giver anledning til følgende ændringer i be- kendtgørelsen: Ad. I. Der er tale om en fejlformulering, da der skulle have stået, at dræn IKKE er vandførende i sommermånederne. LBST har foreta- get følgende om-formulering af bekendtgørelsesteksten: "For ansøgninger om et minivådområde med tilhørende drænop- land i områder, hvor 50% eller derover af drænoplandet er klassi- ficeret som potentielt egnet på udpegningskortet, erklærer op- landskonsulenten med sin underskrift desuden, at vandføringen er ikke eksisterende eller meget lav i sommermånederne, og at drænvandet indeholder kvælstof med en koncentration over 4 mg/L både sommer, efterår og vinter. Vandføringen skal observe- res med to observationer med minimum 14 dages mellemrum over

	<i>anlæg, eller ikke-reduceret grundvand (konc. >4 mg/l), hvor et minivådområde vil være relevant. Hvis der etableres minivådområde på potentielt egnet areal med sommervandføring, bør minivådområdet dimensioneres på baggrund af vandføringsmålinger.</i>	månederne juni, juli og august (sommer). Kvælstofkoncentrationen skal måles med 6 prøver: 2 prøver sommer (hvis der er vand i dræn), 2 prøver over september, oktober, november (efterår) og 2 prøver over december, januar, februar (vinter). Prøverne skal tages med minimum 14 dages mellemrum”. Ad. II: Der vil ikke blive givet tilsagn til minivådområder, hvor der er betydelig drænafstrømning i sommermånederne. Grunden herfor er, at ordningen tager udgangspunkt i de dimensioneringsanbefalinger, der er leveret af Aarhus Universitet omkring, at minivådområdet skal have en dimension på 1:100 af drænoplandet. Det vil forsinke sagsbehandlingen, hvis der åbnes op for individuelle vurderinger af vandføringsdynamikken og dermed individuelle dimensionerings- og effektforhold.
3.10	<i>Det bør endvidere bemærkes at i tilfælde, hvor der ved lokale undersøgelser findes >12% i C- eller D-horisonten vil et potentielt egnet areal omfattes efter samme regelsæt som et egnet areal, idet definitionen på egnede arealer er >12% ler i C- og/eller D-horisonten.</i>	Imødekommes ikke grundet risiko for forlænget sagsbehandlingstid. Forslaget vil indebære, at der skal ske en individuel vurdering af alle ansøgninger. Styrelsen forventer mange sager i 2018, og en individuel vurdering vil forlænge prioriteringsarbejdet og dermed sagsbehandlingstiden betydeligt.
3.11	<i>§8 stk. 3-6. lidt rodet og lidt usikkert hvilke tilskud der er tale om. Kan det gøres mere klart.</i>	Imødekommes. §8 i bekendtgørelsen præciseres.
3.12	<i>§9 pkt4) ”projektet” er i §4 pkt. 10 defineret som vandflade OG drænopland. Det betyder at der kun kan gives tilskud til et projekt hvor ansøger enten ejer eller forpagter både minivådområdet og drænoplandet. Dette vil ekskludere mange projekter fordi der ofte vil løbe drænvand fra flere ejeres arealer sammen. Man kunne definere ”projektet” som kun minivådområdets areal.</i>	Imødekommes. Formuleringen i bekendtgørelsen ændres til: ”Projektarealet etableres på tilsagnshavers eget eller forpagtede areal”.
3.13	<i>§9 pkt. 7. oplysninger om de minimis skal være let tilgængelige</i>	Imødekommes. LBST vil gøre information om modtaget de-minimis støtte tilgængeligt i ansøgningsskemaet, når der søges om tilsagn om tilskud.
3.14	<i>§10 pkt. 4. Vi mener ikke oplandskonsulenten skal føre tilsyn med opgaven. Undtagen samme person får opgaven betalt via støttemidler til anlæg. Men i den situation vil oplandskonsulent optræde som rådgiver. Vi mener man risikerer blande ansvar ind i oplandskonsulentens rolle som ikke er hensigtsmæssig og vi mener derfor oplandskonsulent skal udgå. §10 pkt. 5 samme som ovenfor</i>	Imødekommes. Oplandskonsulenten slettes fra bekendtgørelsens bestemmelse.
3.15	<i>§10 pkt. 6. vi mener ikke landmand skal bære alle risici ved vedligeholdelse. Fx hvis de mod forventning</i>	Imødekommes delvist. Det er tilsagnshavers ansvar, at anlægget etableres korrekt og er funktionsdygtigt i opretholdelsesperioden. LBST udbetaler en de-

	<i>skulle gro til så er det en helt overordnet fejl som ikke må pålægges landmænd. Det vil da kræve at man udgraver til større dybde. Risikoen herfor er meget lille, men dog ikke noget som bør lægges på landmanden. (Dette bør ændres i vejledning).</i>	minimis kompensation, der indeholder kompensation for eventuelle udgifter til vedligehold af anlægget. Vil der mod forventning være tilfælde, hvor anlægget ikke er vedligeholdt vil der kun ske en proportionel sanktion ud fra en konkret vurdering af alvor omfang og varighed af det manglende vedligehold.
3.16	<i>§11. tilskudsberettigede udgifter bør også indeholde drænarbejde hvor flere dræn lægges sammen således de afleder samlet til ET minivådområde, eller en ledning flyttes til en egnet lokalitet.</i>	Imødekommes. Drænarbejde falder under anlægsudgifter, der er nødvendige for at gennemføre projektet.
3.17	<i>§13 stk2 Økologiske jordbrug ligger ikke markant lavere i kvælstofkoncentrationen end andre bedrifter, og økologiske jordbrug bør derfor underligges samme betingelser i forhold til minivådområder som øvrige jordbrug hvis kvælstofkoncentrationen er >4 mg/l</i>	Imødekommes. Ordningen udelukker ikke økologisk jordbrug fra at kunne ansøge om et minivådområde. Hvis projektarealet er omfattet af et økologisk arealtilskud, skal ansøger dog huske at omdanne arealtilskudet. Dette vil fremgå af ansøgningsskemaet.
3.18	<i>§16 pkt4. samme som §10 pkt 4</i>	Imødekommes. Se svar under punkt 3.14.
3.19	<u>Projektperiode</u> <i>§20. vi mener det er overordentligt skrappe krav. Der kan være situationer hvor tilladelser kan være længe undervejs og kombineret med ekstreme vejrforhold er det vores vurdering at man kan komme i situationer hvor en landmand uforståeligt overskrider de 2 år som er projektperiode. Det vil være godt med undtagelser som begrundes.</i>	Imødekommes. Der vil være mulighed for at søge om projektforlængelser på ordningen.
3.20	<u>Lavvandede zoner</u> <i>Krav til vandstand i de lavvandede zoner bør kun bedømmes i vinterperioden hvor der ikke er en netto fordampning. Opretholdelse af vandstanden på de lavvandede zoner kan være en udfordring på Sjælland, hvor der kan være perioder på op til 6-7 måneder uden drænaftømning, og hvor der således kan ske en betydelig vandstandssænkning i sommerperioden. Der kan evt. regnes på den potentielle vandstandssænkning . Evt. kan der blive behov for at sætte kravet til 0,3-0,5 m i forhold til vintervandstand</i>	Imødekommes. LBST indfører et interval i bekendtgørelsen for dybden i de lavvandede zoner på mellem 0,25-0,4 m. Det er dog vigtigt, at tilsagnshaver bestræber sig på at ramme de 0,3 m for de lavvandede zoner, da dybden her er afgørende for drænvandets opblanding i de dybe zoner. Dybdeforhold vil blive uddybet i vejledningen.
3.21	<u>Dybden i de dybe bassiner</u> <i>Lidt større variationsbredde på dybden i dybe bassiner: 85-115 cm med gennemsnit inden for intervallet 90-100</i>	Imødekommes. LBST indfører et interval i bekendtgørelsen for dybden i de dybe bassiner på 0,85 – 1,15 m. Tilsagnshaver bør dog bestræbe sig på at ramme de 1 m.

		Dybdeforhold vil blive uddybet i vejledningen.
3.22	<u>Brink</u> Brinkhældning på 30 gr kan være en udfordring nogle steder og bør suppleres med en løsning hvor man indbygger plateauer i skrænten når den overstiger 30 gr. ½ m bredde. Brinkerne skal ikke beplantes men "tilsås" ellers skal man ud med en dyr omgang rulle-græs.	Imødekommes. Kravet om brinkhældning slettes fra bekendtgørelsen. I vejledningen præciseres det, at brinker skal udformes i overensstemmelse med kommunale bestemmelser på området. Formuleringen vedrørende brinkerne i bilag 3 ændres til: "Brinkerne skal tilsås med græs for at undgå jorderosion".
3.23	<u>Vandtæt</u> Vandtæt bassinbund skal erstattes med "lav permeabel" bassinbund. Begrebet vandtæt kan ikke garanteres for nogle jordtyper.	Imødekommes. Vi ændrer bekendtgørelsesteksten og bruger formuleringen "lav permeabel", da det er mere retvisende.
3.24	<u>Plantetæthed</u> Det vil blive meget dyrt at plante med 9-10 planter pr m². Man kan helt udelade krav om beplantning, idet beplantning vil indfinde sig naturligt. I praksis, for at holde omkostninger nede, kan man hente opgravet vådbundmateriale og udbringe det pletvis. Erfaringer viser det gror til i løbet af en sommer. Hvis der SKAL sættes mål herfor kan man erfaringsvist nøjes med at sætte krav om pletvis udbringning: 4 planter pr 10 m²,	Imødekommes. Der stilles ikke krav i bekendtgørelsen til udplantningen i minivådområdet, da det vil være uforholdsmæssigt omkostningstungt. Minivådområdet vil af sig selv vokse til i løbet af den første vækstsæson. Ansøger opfordres dog til at udlægge et mindre antal vådbundsplanter for at øge udbredelsen af planter i minivådområdet fra start.
3.25	<u>Udløb</u> Drænuddløb skal minimum være dobbelt kapacitet af indløb. Det skyldes at vandpresset ved indløb kan generere en stærkere indløbs-hastighed end det tilsvarende ved udløb og oversvømmelse vil blive resultatet.	Imødekommes. Kravet i bekendtgørelsens bilag 3 ændres, så drænuddløbet minimum skal have dobbelt så stor diameter som det samlede indløb.
3.26	<u>Størrelse</u> En begrænsning af minivådområder ved drænoplandsarealer på 30 ha er meget problematisk, I et opland som Norsminde Fjord, der er stærkt drændomineret er 95% af markerne <40 ha, og en stor andel af disse vil være <30 ha. Analyser af omkostningseffektiviteten har vist at omkostningseffektiviteten er uændret ned til 10-15 ha drænopland. To mindre minivådområder på arealer <30 ha kan have samme pris eller lavere end et større minivådområde, hvor der skal laves drænsammenlægninger, og de to små minivådområder vil alt andet lige have en bedre omkostningseffektivitet. Grænsen bør således	Imødekommes. LBST medgiver, at der er behov for at finde en balance mellem, hvad der er økonomisk optimalt størrelsesmæssigt og forekomsten af drænoplande, der reelt er over 30 ha. Derfor nedsætter styrelsen minimumskravet i bekendtgørelsen for drænoplandet til 20 ha.

	være på omkostningseffektiviteten og ikke på areal-afgrænsningen. Alternativt bør arealgrænsen sænkes til 0,1 ha minivådområde og 10 ha opland.	
3.27	<u>Arealfordelingen mellem dybe og lavvandede zoner</u> Arealfordelingen mellem dybe og lavvandede zoner i minivådområder bør fremgå. Store dybe arealer har stor risiko for vindeffekter. Dvs. når minivådområder bliver store øges antallet af sektioner (sektion er et dybt bassin og lavvandet område)	Imødekommes. Arealfordelingen specificeres i bekendtgørelsens bilag 3.
3.28	<u>Størrelsesforhold mellem vandflade og drænopland.</u> Det gælder at jo mindre forholdet er mellem vandflade og drænopland jo højere effekt i kg N pr ha. Dvs. når vandfladen udgør ½ % af drænopland så er effekten pr arealenhed større (flere kg N pr ha) end hvis vandfladen er 1 % af oplandet. Men fjernelsesprocenten falder så også herved dvs. i stedet for måske 30% fjernelse ved 1% så ryger fjernelsen ned på måske 10% (og den totale mængde i kg N falder ligeledes). Pointen er at hvis man konkurrerer på kg N/ha så skal man holde det nede på 1:100 ellers stiller man sig dårligere i konkurrencen til trods for at man ville fjerne flere kg N med et større anlæg (et større anlæg vil bare have mindre effekt pr ha).	Imødekommes. Ud fra de anbefalinger der er udarbejdet af Aarhus Universitet stiller LBST krav om et størrelsesforhold på mellem 1:100 og 1,5:100.
3.29	<u>Stuvnings-kapacitet</u> Der bør gives rum for at det skal være tilladt at etablere anlægget med en vis stuvnings-kapacitet.	Imødekommes. Anlæg med en vis stuvnings-kapacitet kan rummes inden for den nuværende bekendtgørelse.
3.30	<u>Kortfarver er ikke optimale eller direkte forkerte (i vejledningen)</u>	Imødekommes. Forkert tekst i vejledningen rettes til.
3.31	<u>Side 15 i vejledningen: sensor baserede målinger. Vi er ved at teste nitrats strips som er mere simple i anvendelse og håber kunne dokumentere de er tilstrækkelige nøjagtige</u>	Imødekommes delvist. Nitratsstrips bliver ikke en godkendt metode til koncentrationsmålinger i 2018, men når nøjagtigheden er dokumenteret, er styrelsen åben for at inddrage disse som en anerkendt målemetode.
3.32	<u>Vedligeholdelse (i vejledningen): sedimentbassin skal udgraves efter behov – dvs. vanddybde skal afgøre det</u>	Imødekommes. Geografisk vil der være stor variation over, hvor meget sediment der aflejres. Yderligere vil det være svært at fastlægge et præcist dybdekrav, da der ikke er dokumentation for, hvornår sedimentet begynder at blive ustabil og dermed frigjort til vandet. Styrelsen fastsætter oprensningskravet til hvert 5 år. Hvis det konstateres, at der ikke er noget sediment at grave op efter 5 år, kan kravet fraviges efter en konkret vurdering.

3.33	<u>Vedligehold (i vejledningen)</u> Man kan ikke pålægge landmanden grødeskæring. Det kommer op med det samme igen, så løsningen er ny udgravning. Hvis dette skulle ske, bør det betragtes som en systemfejl, som ikke skal pålægges landmanden. Det er intet fra danske eller svenske erfaringer som tyder på, at bassiner gror til med dunhammer med en vanddybde på minimum 0,9-1 m	Imødekommes delvist. Minivådområdet skal holdes funktionelt i opretholdelsesperioden. Overholdes dybdekravet i de dybe zoner, er der ikke erfaringer med, at bassinerne vokser til. Se i øvrigt svar under punkt 3.15.
3.34	<u>Ler membran (vejledningen)</u> Den vil næppe kunne holde en grundvandsindtrængning væk, fordi vandet kommer med tryk på et relativt lille areal – som en kilde. Placering bør derfor overvejes til en højere placering i landskab. Derimod vil en ler membran på mere sandede arealer kunne holde på vandet så bassiner ikke tørrer ud pga. udsivning. Sikring mod udsivning vil kunne ske med ca. 5 cm tykt lerlag.	Imødekommes. Dette specificeres i vejledningen.
3.35	<u>Udløb (i vejledningen)</u> Skal enten være neddykket eller beskyttet med gitter uden om udløbsrist, derved undgås tilstopning og at en evt. algevækst bliver ført ud i vandløbet.	Imødekommes. Dette specificeres i vejledningen.
4.	Kommunernes Landsforening	
4.1	Bekendtgørelsen beskæftiger sig i detaljeret grad med reglerne for tilskud, om administration og kontrol og pengestrømme. Vi savner en tilsvarende detaljeret beskrivelse af koordineringen, og samspillet både organisatorisk og fysisk. Det er et emne KL og VOS har henvendt sig til Miljø- og Fødevareministeren om ved flere lejligheder. Men vi savner stadig en klar markering af at der ikke blot skal koordineres, der skal også styres i forhold til den fysiske placering af såvel minivådområderne som vådområderne.	Imødekommes ikke da bemærkningen giver anledning til ændringer udenfor bekendtgørelsens rammer. Det ligger uden for rammerne af bekendtgørelsen, at beskrive eller redegøre for andet end reglerne for tilskud.
4.2	For at være økonomisk effektive skal de store vådområder lokaliseres med et stort opland, medens minivådområderne kan være effektive med et mindre opland. Derfor er der mange flere potentielle placeringer af minivådområderne. Styrelsen og koordineringen bør derfor gå ud på at undgå at placere	Imødekommes delvist. Styrelsen har for 2018 fastsat bestemmelser omkring, at minivådområder ikke kan placeres i lavbund i ådal og opland til lavbund i ådal, hvilket imødekommer behovet for, at de to indsatser ikke konkurrerer med hinanden. Ligeledes vil styrelsen i sin sagsbehandling tage højde for ansøgte forundersøgelser eller etableringer af store vådområdeprojekter, således at disse ikke vil være sammenfaldende.

	<i>minivådområder i oplande til eksisterende og potentielle store vådområder. Det finder vi desværre ikke er tilfældet med den nuværende udformning af bekendtgørelsen og vejledningen.</i>	
4.3	<i>Ejerne af minivådområderne skal inden etablering, indhente en række godkendelser og tilladelser hos kommunen. KL finder at der i vejledningen gøres for lidt ud af dette.</i>	Imødekommes. Styrelsen udbygger vejledningen i forhold til godkendelser og tilladelser.
4.4	<i>Endelig finder KL at det nye kortmateriale som viser områder hvor der kan etableres minivådområder er et godt dialog redskab for alle interessenter. Kortene bør dog suppleres med indtegninger af eksisterende og potentielle vådområder og deres oplande, hvor der ikke kan etableres minivådområder.</i>	Imødekommes ikke. Der findes ikke en central registrering af ansøgte vådområders oplande. Det er derfor ikke muligt at opdatere kort med disse data.
4.5	<i>Om tilladelser og godkendelser: I bekendtgørelsens §6 stk. 8 står der, at projektet kan igangsættes for egen risiko når ansøgningen er indsendt. I vejledningen side 13 står der at nødvendige tilladelser skal vedlægges ansøgningen, hvis de er opnået, og senere på side 45 at projektet herefter kan igangsætte for egen risiko og regning. Her bør der meget kraftigt gøres opmærksom på at projektet ikke på lovlig vis kan igangsættes inden alle tilladelser er indhentet.</i>	Imødekommes. Det er tilsagnshavers ansvar, at indhente de til enhver tid nødvendige tilladelser, det pågældende projekt kræver. LBST kontrollerer på udbetalingstidspunktet, at de nødvendige tilladelser er indhentet, før der udbetales tilskud. Se i øvrigt svar under punkt 4.3.
4.6	<i>Til §13 stk 6 bemærkes, at etablering af et minivådområde ved et hoveddræn, der leder ud i et potentielt vådområde, kan have stor betydning for omkostningseffektiviteten af et stort vådområde. Derfor bør oplande til planlagte og igangværende anlæg af vådområder også friholdes for minivådområder, og det skal fremgå af kortmaterialet hvor disse anlæg og oplande er placeret. En servitut pålægges normalt først ved afslutningen af etableringen af et vådområde, og vil derfor ikke være en brugbar indikator på sammenfald i perioden fra opstart af forundersøgelsen til vådområdet er etableret, som kan være flere år. Her kan Vandoplandsstyregrupperne have en vigtig rolle i koordineringen mellem de to kollektive indsatser.</i>	Imødekommes. Se svar under punkt 4.1, 4.2 og 4.4. Det bemærkes i øvrigt, at oplandskonsulenterne er en central aktør, når det kommer til placering af minivådområder og dialog med VOS'erne.
4.7	<i>Om tilskud og gebyr</i>	Imødekommes.

	<i>I bekendtgørelsens §12, står der at der ikke ydes tilskud til gebyr for kommunal sagsbehandling. Det er fornuftigt, og langt de fleste kommunale behandlinger er uden betaling. Men vandløbslovens regler om betaling for reguleringssager er en vigtig undtagelse. Hvis der er mere end to lodsejere på drænsystemet, skal der gennemføres en reguleringssag efter vandløbsloven. Den koster ca. 6.400 kr. i 2017. Hvis anlægsudgiften er over 318.000 kr. er gebyret på 2 % af anlægsudgiften. Det fremgår af vandløbsloven – og det synes at kunne blive en væsentlig udgift, de forventede anlægsomkostninger taget i betragtning.</i>	Bekendtgørelsens § 12 omhandler ikke tilskudsberettigede udgifter. Til gengæld fremgår det af § 11, stk. 2, at de tilskudsberettigede udgifter skal være nødvendige for, og direkte relateret til at gennemføre projektet. Det fremgår videre af § 11, stk. 4, at Landbrugs- og Fiskeristyrelsen kan godkende andre projektudgifter, end de i stk. 1, anførte som tilskudsberettigede, forudsat de vurderes af væsentlig betydning for at gennemføre projektet.
4.8	<i>Særligt om vejledningen I vejledningen specificeres det, at det tilhørende kort viser hvilke arealer der er opland til ådale eller lavbund i ådale, hvor der ikke kan søges tilskud til etablering af minivådområder. Dette gælder dog ifølge udkastet til vejledning kun i 2018. Da det i vid udstrækning netop er ådalene der anvendes til vådområder, vil koordinationen mellem de to ordninger være endnu vigtigere fra og med 2019. Det bør fremgå af vejledningen.</i>	Imødekommes delvist. Koordineringen mellem minivådområder og vådområder vil blive yderligere uddybet i vejledningen for 2019.
4.9	<i>Vandoplandsstyregruppernes rolle er heller ikke nævnt i vejledningen, hvilket vi opfatter som en mangel.</i>	Imødekommes ikke. Vejledningen henvender sig til den enkelte ansøger, som ikke skal koordinere med VOS'en. Derfor er dette ikke beskrevet. Derimod er det beskrevet i Oplandskonsulenternes arbejdsbeskrivelse, at de skal koordinere med VOS'erne.
4.10	<i>I bekendtgørelsens §8 stk. 3 nævnes omkostningseffektivitet som en prioriteringsparameter. I den ligning bør et minivådområdes eventuelle negative effekt på et stor vådområdes omkostningseffektivitet indgå, og derved give et retvisende billede af den samlede omkostning til fjernelse af kvælstof.</i>	Imødekommes ikke. I 2018 er lavbund i ådal og opland til lavbund i ådal udelukket fra ansøgninger om minivådområder, der er derfor efter styrelsens opfattelse ikke behov for at ændre prioriteringen. Se i øvrigt svar under punkt 4.2.
4.11	<i>Om kortmaterialet Kommunerne gennemfører en revision af lavbundstemaet, det bør af bekendtgørelse og vejledning fremgår hvor ofte kortene opdateres.</i>	Imødekommes delvist. Bemærkninger giver ikke anledning til ændringer i ordningen for 2018, men LBST vil løbende vurdere om der er behov for justeringer i kortgrundlaget. Justeringer i kortgrundlaget vil blive udmeldt på styrelsens hjemmeside, inden kommende ansøgningsrunder til ordningen åbner.
4.12	<i>Det er tilsyneladende en fejl i kortmaterialets visning. De potentielt egnede arealer optræder med lysegrøn, hvis man markerer den knap, der hedder Udpegningskort – og orange, hvis man markerer den</i>	Imødekommes ikke. Der er tale om 2 forskellige kort og forskellige klasser. De egnede områder på potentialekortet er ikke alle sammen med i udpegningskortet, idet der i udpegningskortet også er taget højde for det kvælstofreducerende indsatsbehov, og at den gennemsnitlige

	<i>knap, der hedder Baggrundsinfo 1. Her er det Betinget egnede, der er lysegrøn.</i>	kvælstofeffekt forventes at være over 300 kg N/ha minivådområde.
4.13	<i>Det er et ønske at byzoner udtages af kortet.</i>	Imødekommes ikke. Dette ønske kan ikke imødekommes, da der kan findes arealer indenfor byzoner, som er egnede til minivådområder.
4.14	<i>KL har ikke på nuværende tidspunkt det fulde overblik i forhold de ekstra opgaver denne ordning pålægger kommunerne, og vi ser frem til at modtage den økonomiske høring.</i>	Imødekommes ikke. Bekendtgørelsen sendes ikke i økonomisk høring, da det vurderes, at ordningen ikke påfører kommunerne betydelige merudgifter.
5.	Region Midtjylland	
5.1.	<i>Der bør være en særlig opmærksomhed på områder med særlig stor udvaskning, og der bør derfor inden konkret udpegning af minivådområdenes placering foretages simple målinger på lokalt niveau, som samles og vurderes i en oplandsmæssig sammenhæng.</i>	Imødekommes ikke. Minivådområdeordningen er designet med henblik på at sikre, at minivådområder placeres, hvor de har størst effekt i forhold til projektets omkostninger. I ordningen stilles der krav om simple målinger for minivådområder, hvor drænoplandet ønskes placeret i potentielt egnede områder. Kravet gælder ikke for egnede områder, da effekten heraf er tilstrækkelig dokumenteret uden anvendelse af målinger. En samlet vurdering af mulige minivådområder i de enkelte kystvandoplande foretages af oplandskonsulenterne. Se også punkt 1.2.
5.2.	<i>Minivådområderne kan udover at øge omsætningen af næringsstoffer også virke som forsinkelsesbassiner. Minivådområderne kan, hvis de konstrueres derefter, tilbageholde vand og dermed medvirke til, at ekstreme vandføringer mindskes.</i>	Imødekommes delvist. LBST tager bemærkningerne med i det videre arbejde med ordningen ifht. senere ansøgningsrunder. Se også punkt 3.29.
6.	Danmarks Jægerforbund	
6.1.	<i>Af hensyn til dyrelivet bør der stilles krav til perioder og metoder for oprensning og vedligehold af bassinerne.</i>	Imødekommes. LBST anerkender, at der kan være behov for retningslinjer omkring, hvornår det, af hensyn til dyrelivet, er mest hensigtsmæssigt at foretage vedligeholdsarbejde i og omkring minivådområdet. Bemærkningen tages med i det videre arbejde.
7.	Agri Nord	
7.1	<i>En gulerod kunne være, at landmanden kan anvende kvælstofbesparelsen ved en senere målrettet eller bedriftsrettet regulering. En rigtig god gulerod –gerne blandt flere andre - kunne også være, at landmanden slipper for fosforkrav på de marker, der dræner til minivådområder, da minivådområder reducerer fosforbelastningen betragteligt.</i>	Imødekommes ikke grundet EU-retslige begrænsninger. Tilskud til etablering af minivådområder gives under landdistriktsprogrammet. Derfor kan landmanden ikke anvende kvælstofbesparelsen fra det minivådområde, som han har modtaget støtte til, på egen bedrift, da det vil være i strid med "forurenere betaler" princippet. Princippet indebærer, at der ikke kan gives tilskud til, at landmanden oprenser sin egen udledning af kvælstof. Mht. fosforkrav se svar under punkt 1.4.

7.2	<i>Forslag til formindskelse af risiko: Vi ser i LBST's øvrige støtteordninger under samme tilskudsregime, at der er stor risiko for underkendelse af f.eks. en faktura fra en leverandør fordi, der mangler små detaljer, som ingen i det normale erhvervsliv skænker en tanke. Detaljer som på ingen måde er forbundet med forsøg på snyd eller svig. Et eksempel kan være, at fakturaen er udskrevet til landmandens I/S i stedet for det personlige selskab, hvor tilsagnet måske formelt ligger.</i> <i>Risikoen, som kan være på flere hundredetusinde kroner, kan afholde landmænd fra at søge.</i> <i>LBST behandler i dag udbetalingsanmodninger uden at bede om supplerende eller uddybende oplysninger. Det <u>skal</u> derfor være et krav, at LBST følger god forvaltningsskik og beder om supplerende oplysninger ved behandling af udbetalingsanmodninger, hvis der er tale om oplagte fejl, forglemmelser eller misforståelser.</i>	Imødekommes. LBST følger forvaltningsloven og god forvaltningsskik på alle vores tilskudsordninger. Dette indebærer, at der bedes om supplerende oplysninger og høring af sagens parter, såfremt der mangler væsentlige oplysninger.
7.3	<i>Forslag vedr. likviditet</i> <i>Landmænd kan afholde sig fra at søge om minivådområde, da det giver en stor udfordring for likviditeten at skulle "undvære" et beløb på 200-600.000 kr. i perioden fra regningen fra entreprenøren skal betales og til LBST har sagsbehandlet udbetalingsanmodningen.</i>	Se svar under punkt 3.2.
7.4	<i>Det bør sikres, at minivådområder betragtes som tekniske anlæg uden risiko for at vokse sig ind i forskellige beskyttelser.</i>	Se svar under punkt 1.6.
7.5	<i>De landmænd, der med risiko og arbejde, etablerer et minivådområde nu, risikerer at gøre sig selv en bjørnetjeneste, hvis senere kollektive og ikke mindst målrettede tiltag viser sig mere fordelagtige for den enkelte landmand.</i>	Imødekommes ikke. På længere sigt vil de kollektive minivådområder komme den enkelte landmand til gode. Effekten af de kollektive virkemidler, herunder minivådområder, vil indgå i baseline for 3. vandplanperiode fra 2021. Der er endnu ikke truffet beslutning om, hvor detaljeret reguleringen bliver, men detaljeringsgraden har betydning

	<i>Det må være vigtigt at undgå en sådan konflikt, hvor de som har ydet et bidrag til det fælles bedste, mister muligheder og nærmest bliver dårligere stillet end de, som ikke ydede til den fælles kollektive indsats.</i>	for, hvor meget af effekten af minivådområderne, der slår igennem hos den landmand, der har lagt jord til minivådområdet, og hvor meget der slår igennem hos naboerne.
7.6	<i>Forslag om at et minivådområde med overfladestrømning skal kunne ændres til et minivådområde med matrice.</i>	Imødekommes delvist. LBST tager forslaget med i det videre arbejde med ordningen, men det vil ikke i 2018 være muligt at ændre sit minivådområde til et matriceanlæg.
7.7	<i>Pumpe- og digelag Mange pumpe- og digelag har endog meget store arealer under dræn og pumpning. Flere af dem har allerede meget lange stræk med grøfter og kanaler. Der bør være mulighed for at lade de eksisterende grøfter indgå som et minivådområde, da de har meget stor effekt ift. at have stillestående vand.</i>	Imødekommes. Den forventede minivådområdeeffekt er understøttet af de krav, der er fastlagt af Aarhus Universitet til design og dimensionering. For at opnå tilskud til et minivådområde, skal anlægget derfor etableres i overensstemmelse med kravene i bekendtgørelsens bilag 3.
7.8	<i>Sårbare vandområder Der synes i prioriteringen på udpegningskortet ikke at være taget hensyn til, at nogle områder er mere sårbare end andre, bla. som følge af ringe vandudskiftning og opblanding. Vi mener sårbarheden af vandområdet bør indgå med betydeligt højere vægtning, så pengene anvendes, hvor behovet er størst.</i>	Imødekommes delvist. De mørkegrønne (egnede) og de lysegrønne (potentielt egnede) arealer på potentialekortet angiver udelukkende hvilke områder der kan forventes at være en betydende kvælstoftransport via dræn. Der kan således godt være en fornuftig effekt af et minivådområde i et lysegrønt område, men blot usikkerhed om denne effekt, da der vil være tale om overvejende sandet jord. I hvide områder er der enten ikke et indsatsbehov eller den forventede effekt af et minivådområde på kystniveau er under 300 kg N/ha. Prioriteringsmodellen er således designet, så der placeres minivådområder der, hvor det er billigst at reducere kvælstof først. Da der skal anlægges omkring 1.000 minivådområder inden 2021, er LBST ikke på nuværende tidspunkt bekymret for, at der ikke kommer til at blive anlagt minivådområder i de sårbare områder, også selvom effekten måske ikke er lige så høj som i andre dele af landet. Se i øvrigt svar under punkt 3.4.
7.9	<i>Skattemæssige forhold LBST bør med bindende svar fra SKAT sikre, at tilskud til anlæg af minivådområde ikke påvirker landbruget negativt skattemæssigt</i>	Imødekommes ikke. De skattemæssige forhold ligger uden for LBST's ressortområde.
7.10	<i>Nitratindhold i drænvandet Ifølge vejledningen skal vandanalyser tages med nitratsensor eller med laboratorieanalyse. Kunne der findes en acceptabel metode med strips vil det lette udgifter og tidspres betydeligt.</i>	Se svar under punkt 3.31

7.11	<i>Planter Vi mener ikke der bør være et krav til, at plantedække skal være etableret ved afsyning og slutudbetaling.</i>	Se svar under punkt. 3.24
7.12	<i>Større dybde og større interval Vi ønsker mulighed for at kunne lave minivådområdets bassiner dybere. Dels for at minimere mængden af dunhammer mv. i bassinerne og dels kan det stille tudser og padder lidt bedre. Der er kun et interval på 10 cm (0,9-1 m). Dette interval ønskes også udvidet af praktiske anlægshensyn.</i>	Se svar under punkt 3.21.
7.13	<i>Digebrud For at undgå digebrud bør minivådområdet gives tid til at sætte sig inden det fyldes med vand. Der bør derfor ikke være krav om et minivådområde fyldt med vand ved afsyning og udbetalingsanmodning.</i>	Imødekommes. Der vil ikke blive stillet krav om, at minivådområdet skal være fyldt med vand på tidspunktet for afsyning. Bassindybden vil blive målt fra drænuvløbets nedre rørrand og ned til bassinbunden.
8.	Landbo Nord	
8.1	<i>Det er var en stor overraskelse, at langt de fleste af vores nuværende minivådområder ligger i de områder, hvor det ikke er muligt at søge tilskud til. Det må være en fejl, at de flade ådale i Vendsyssel ikke er medtaget i ordningen i år. Alle de 12 områder, vi i LandboNord har være projekt leder på, som alle er udpeget af Charlotte Kjærgård som egnede placering af minivådområder, er placeret i disse flade ådale. (Ikke med i ordningen).</i> <i>Jeg vil anbefale at arealerne der kan søges tilskud genberegnes, således at de flade ådale i Vendsyssel kommer med. Det vil være til stor gavn for vandmiljøet (Limfjorden)</i>	Imødekommes delvist. Arealerne er ikke medtaget på kortet, da de er klassificeret som potentielt egnet med en effekt under 300 kg N pr. ha minivådområde. Effekten er udregnet af Aarhus Universitet og baserer sig på, at drænafstrømningsbidraget i de potentielt egnede områder har en betydelig usikkerhed. Derfor vil det i disse områder i 2018 ikke være muligt at ansøge om et minivådområde. LBST vil dog indgå i dialog med Aarhus Universitet om eventuel udvikling af kortets datagrundlag.
8.2	<i>Gulerod Der mangler en gulerod for den enkelte landmand. Når manglen på fordele lægges sammen med risiko og mangel på likviditet, så kan</i>	Se svar under punkt 7.1.

	landmanden blive tvunget til at fravælge etablering af minivådområdet. Fordel for den enkelte landmand: a. Minivådområde fjerner 70% fosfor fra drænvandet, det bør kunne indgå i fosfor reguleringen. Hvilket kunne forbedre harmoni kravene for husdyrgødningen for den enkelte landmand b. Mulighed for at indregne kvælstofreduktionen i den målrettede regulering. Eksempelvis. 50 % til landmanden og 50% til den kollektive indsats. c. Mulighed for bedre afvanding.	
8.3	Forbedrede ordninger for den enkelte. De landmænd, der med risiko og arbejde, etablerer et minivådområde nu, risikerer at gøre sig selv en bjørnetjeneste, hvis senere kollektive og ikke mindst målrettede tiltag viser sig mere fordelagtige for den enkelte landmand.	Se svar under punkt 7.5.
8.4	Helt overordnet finder vi, at incitamentet for den enkelte landmand bør øges. Samtidig bør risiko og likviditetsudfordringen minimeres, så ordningen bliver mere attraktiv. Risiko - Fejl ved etableringen - Fejl ved udbetaling - Likviditet (omkostning) Vi opfordrer til, at LBST finder en løsning herpå.	Imødekommes. LBST gør sit bedste for at oplyse ansøger om de forpligtigelser, der følger med tilsagn på vores ordninger, så fejl kan undgås. Angående likviditet se svar under punkt 3.3.
8.5	Det bør sikres, at minivådområder betragtes som tekniske anlæg uden risiko for at vokse sig ind i forskellige beskyttelser.	Se svar under punkt 1.6.
8.6	Sårbare arealer Der synes i prioriteringen på udpegningskortet ikke at være taget hensyn til, at nogle områder er	Se svar under punkt 3.4.

	<i>mere sårbare end andre, bla. som følge af ringe vandudskiftning og opblanding. Vi mener sårbarheden af vandområdet bør indgå med betydeligt højere vægtning, så pengene anvendes, hvor behovet er størst.</i> <i>Udpegningskortet bør også ændres, så de flade ådale i Nordjylland indgår i områder, som egnet til minivådområder.</i>	
8.7	<i>Skattemæssige forhold</i> <i>LBST bør med bindende svar fra SKAT sikre, at tilskud til anlæg af minivådområde ikke påvirker landbruget negativt skattemæssigt</i>	Se svar under punkt 7.9.
8.8	<i>Nitratinhold i drænvandet</i> <i>Ifølge vejledningen skal vandanalyser tages med nitratsensor eller med laboratorie-analyse. Kunne der findes en acceptabel metode med strips vil det lette udgifter og tidspres betydeligt.</i>	Se svar under punkt 3.31.
8.9	<i>Planter</i> <i>Vi mener ikke der bør være et krav til, at plantedække skal være etableret ved afsyning og slutudbetaling.</i>	Se svar under punkt. 3.24.
8.10	<i>Større dybde og større interval</i> <i>Vi ønsker mulighed for at kunne lave minivådområdets bassiner dybere. Dels for at minimere mængden af dunhammer (kan ikke gro på en vanddybde på over 1m) mv. i bassinerne og dels kan det stille tudser og padder lidt bedre. Der er kun et interval på 10 cm (0,9-1 m). Dette interval ønskes også udvidet af praktiske anlægshensyn.</i>	Se svar under punkt 7.12.
8.11	<i>Tekniske detaljer:</i> <i>For at undgå digebrud bør minivådområdet gives tid til at sætte sig inden det fyldes med vand. Der bør derfor ikke være krav om et minivådområde fyldt med vand ved afsyning og udbetalingsanmodning. Minivådområderne bør etableres så vandstanden kan reguleres. Der</i>	Se svar under punkt 7.13.

	<i>bør også stilles krav om etablering af et overløb, således at området ikke ødelægges i tilfælde af skybrud.</i>	
8.12	<i>Der bør ikke stilles krav om at minivådområdet skal være rektangulært, det er vigtigere, at det følger landskabet, dog med hensyn til at opholdstiden skal være tilstrækkelig.</i>	Imødekommes. Der vil ikke blive stillet krav om, at minivådområdet skal være rektangulært, men der vil i stedet blive stillet krav til længde:bredde forholdene på anlægget, så der sikres en opholdstid, der understøtter den forventede effekt.
9.	Landbrug & Fødevarer – supplement	
9.1	<i>Standardpriser Først og fremmest er det ærgerligt, at der ikke gives tilskud efter standardpriser, hvilket ville have været en langt enklere måde at håndtere tilskuddet til etablering af konstruerede minivådområder. Landbrug & Fødevarer har været stærk fortalende for indførelsen af standardpriser under det danske landdistriktsprogram, da det giver langt enklere ansøgningsproces, lavere fejlrate, større fleksibilitet for tilsagnshaveren, samt kortere sagsbehandlingstider i forhold til udbetaling af tilskuddet.</i>	Imødekommes ikke. Se svar under punkt 1.10
9.2	<i>Med den valgte metode skal ansøgere nu forholde sig til tilbudslovens krav om indhentelse af to tilbud, skriftlige opfordringsskrivelser m.m. hvilket har været håndteret meget tungt og bureaukratisk fra styrelsens side på andre ordninger. Den valgte metode medfører også en tung procedure i forbindelse med udbetaling af tilskuddet, hvilket tilmed risikerer at forsinke udbetalingen af tilskuddet, da der er erfaring for lange sagsbehandlingstider på denne type af sager. Der er risiko for sanktioner som følge af manglende overholdelse af formelle krav, der ikke har noget med projektets faglige indhold at gøre. Det vil i denne forbindelse derfor være nyttigt at ansøgere kan</i>	Imødekommes delvist. Tilskudsreglerne indbefatter, at der ikke kan gives tilskud til udgifter, der er afholdt og betalt før ansøgning om tilsagn om tilskud er indsendt. I ordningens nuværende setup vil oplandskonsulenten kunne hjælpe ansøger med at lave dele af det forberedende arbejde før indsendelse af ansøgning uden omkostninger for ansøger. Der kan desuden gives tilskud til konsulenttydelser på op til 10 pct. af tilskudsgrundlaget.

	<i>få refunderet udgifter til en konsulent i forbindelse med ansøgning om tilsagn og om udbetaling, såfremt det ikke varetages af oplandskonsulenten.</i>	
9.3	<i>Der står i øvrigt på side 40 i vejledningen under pkt. 8.10 "Anlægger du selv dele af projektet". Dette afsnit bør bringes i overensstemmelse med side 42, hvor der som punkt 6 står at tilsagnshavers eget arbejde ikke er tilskudsberettiget. Her står i øvrigt også at tilskud til arbejde udført af formænd og tegningsberettigede bestyrelsesmedlemmer i foreninger og organisationer ikke er muligt. Hvilke foreninger og organisationer tænkes der her på?</i>	Imødekommes. Afsnit 8.10 "Anlægger du selv dele af projektet" er forkert, da vi ikke kan give tilskud til eget arbejde, på ordninger, der benytter to tilbud. Dette afsnit slettes i vejledningen. Det er således korrekt når der på side 42, pkt. 6 i vejledningen er angivet at: <i>tilsagnshavers eget arbejde ikke er tilskudsberettiget</i>. Hvis ansøger er en forenings eller organisation, kan der ikke gives tilskud arbejde udført af formænd og tegningsberettigede bestyrelsesmedlemmer i den pågældende forening/organisation.
9.4	<i>Kompensation/ deminimis Høringen omhandler primært etableringsdelen, men det er vigtigt, at kompensationsdelen også håndteres så enkelt som muligt.</i>	Imødekommes. LBST tager forslaget med i det videre arbejde med ordningen.
9.5	<i>Det er afgørende at lodsejeren gøres opmærksom på, hvilke andre tilskud efter de minimis reglerne, som skal tælles med. En modtager af støtte fra fx den nyere frivillige efterafgrødeordning skal derfor gøres opmærksom på at en kompensation tager hensyn hertil. Det ville være optimalt, at lodsejeren fra myndighedernes side kan modtage et klart overblik over, hvad der er modtaget i tilskud efter de minimis reglerne. Reelt risikerer nogle lodsejere, at have opfyldt loftet, fx på baggrund af efterafgrøder. Det skal selvfølgelig med i forventningsafstemningen fra starten af.</i>	Imødekommes. Se svar under punkt 3.13.
9.6	<i>Det fremgår ikke af vejledningen, hvornår udbetalingen af kompensation foretages. Sker dette umiddelbart i forbindelse med tilsagn om kompensation eller kan der forventes længere sagsbehandlingstid?</i>	Imødekommes. Det præciseres i vejledningen, hvornår kompensationen udbetales. Det forventes, at kunne ske parallelt med etableringstilskudet.

	<i>der herpå? Det er selvfølgelig afgørende, at kompensationen udbetales umiddelbart.</i>	
9.7	<i>Det er også afgørende, at ansøgningen om kompensation er så enkel og automatisk så muligt, så lodsejere ikke risikere at gå glip af kompensationen som følge af manglende kryds i et skema eller andet.</i>	Imødekommes. Der vil automatisk blive ansøgt om kompensation, hvis man har angivet, at man ønsker dette i ansøgningsskemaet.
9.8	<i>Det fremgår af vejledningen, at støtten anses for at være ydet på det tidspunkt, hvor der træffes afgørelse om tilsagn. I den forbindelse er det afgørende, at landmanden kan regne med de sagsbehandlingstider, der er angivet for ordningen (4 måneder) og at støtten ikke beregnes i et år, som der er ikke planlagt, hvis sagsbehandlingstiderne mod forventning bliver længere</i>	Imødekommes. LBST tager bemærkningen med i det videre arbejde med ordningen.
9.9	<i>Samspillet mellem minivådområdeprojekter og andre tilskudsordninger.</i> <i>Det er helt centralt, at der sikres en enkel administration af den nye minivådområdeordning og samspillet med andre støtteordninger, som grundbetaling og overgangen fra andre tilsagn i landdistriktsprogrammet til et tilsagn om etablering af et minivådområde.</i> <i>På den baggrund er det nødvendigt, at der ét samlet sted beskrives snitfladerne til andre støtteordninger og til potentielt kolliderende regler på området, og at dette samspil bliver så enkelt som overhovedet muligt. Det foreslås derfor, at der tilføjes et afsnit til vejledning om tilskud til etablering af konstruerede minivådområder, hvor dette beskrives.</i>	Imødekommes. Snitflader til andre støtteordninger beskrives i vejledningen.
9.10	<i>Desuden er det vigtigt, at oplandskonsulenterne klædes på til at håndtere denne opgave, så der sker en reel forventningsafstemning</i>	Imødekommes. Tilskudssatserne, betingelserne og forpligtigelserne er beskrevet i vejledningen. Der er under ordningen mulighed for at få dækket udgifter til konsulentbistand.

	overfor lodsejeren i forhold til hvilke tilskud det er muligt at søge på arealet – og under hvilke betingelser. Det er også afgørende, at oplandskonsulenterne gør lodsejeren opmærksom på i hvilken udstrækning oplandskonsulenten rådgiver om forhold uden for minivådområdet, som lodsejeren skal være opmærksom på, så lodsejeren ikke risikerer udfordringer i forhold til arealet, som kunne være undgået. Det er afgørende for projektets succes, at der er en klar forventningsafstemning om konsekvenser for lodsejer samt en smidig og enkel håndtering af projektet. Såfremt lodsejeren har brug for specifik assistance fra sin planteavlskonsulent, så bør udgifter hertil kunne dækkes under projektet.	
9.11	Artikel 32 Landbrug & Fødevarer har forstået det således, at projektet fortsat vil kunne modtage grundbetaling efter undtagelsesbestemmelsen i artikel 32 i forordning 1307/2013. Håndteringen af denne undtagelsesbestemmelse bør være så enkel som overhovedet muligt. Det bør derfor som udgangspunkt være således: 1) Hele projektarealet omfattes af artikel 32. Der kan søges grundbetaling til arealet som én enkelt mark under artikel 32, uanset om der er dele af marken, hvor det er muligt at overholde kravet om landbrugsaktivitet, så arealet vil være støtteberettiget under de almindelige støttebetingelser. Lodsejeren skal dog fortsat overholde aktivitetskravet der, hvor det er muligt. 2) Håndteringen af artikel 32, vil desuden blive væsentlig mere enkel, såfremt det undgås, at	Imødekommes delvist. LBST kan ikke på forhånd garantere, at alle projektarealer kan være omfattet af artikel 32. Alene tilsagnstildelingen er ikke nok til, at arealet er omfattet af artikel 32-undtagelsen. Projektarealet kan kun være omfattet af artikel 32-undtagelsesbestemmelsen, såfremt det pågældende areal overholder bestemmelserne under artikel 32. I 'Vejledning om direkte arealstøtte 2018' og brugerguiden til Fællesskema 2018 vil det fremgå, hvordan minivådområder kan anmeldes i fællesskemaet, hvis arealet ønskes anmeldt til grundbetaling under artikel 32. Hvis ansøger er usikker på om arealet kan leve op til artikel 32-betingelserne, er det altid muligt at rette henvendelse til LBST og få oplyst arealets muligheder. Det er ansøgerens ansvar, at ansøgningen om direkte arealstøtte indeholder alle nødvendige oplysninger, fx oplysning om at en mark anmeldes under artikel 32 i sit Fællesskema. Der arbejdes yderligere på at få lagt et kortlag i IMK, der viser om arealerne formelt kan omfattes af art. 32. Det vil dog altid bero på en konkret vurdering.

	der findes arealer i projektområdet, der ikke kan omfattes af artikel 32, hvis de fx ikke var landbrugsarealer i 2008. Dette bør tjekkes allerede i opstartsfasen af projektet. Såfremt det er umuligt at undgå, er det vigtigt at lodsejeren bliver informeret om de støttemæssige konsekvenser af dette, således at aftalen om projektet indgås på et fuldt oplyst grundlag. 3) For at gøre administrationen så enkel som muligt, bør tildeelingen af et tilsagn til etablering af et minivådområde automatisk betyde, at tilsagnsarealet anmeldes som værende omfattet af artikel 32 uden at ansøger skal gøre yderligere.	
9.12	Markblokke Det er på nuværende tidspunkt uklart, om minivådområderne vil komme til at ligge i en selvstændig markblok. Hvis de <u>ikke kommer</u> til at ligge i en selvstændig markblok, bør det sikres, at minivådområdet placeres på en måde, så det administrativt håndteres som liggende i én markblok. Hvis det ligger delvist i en markblok med permanent græs og delvist i en markblok med omdriftsarealer, vil det blandt andet betyde, at minivådområdet vil blive delt op i flere forskellige marker, der ligger i forskellige markblokke. Hvis minivådområdet <u>kommer</u> til at ligge i en selvstændig markblok, kan der være en risiko for, at denne markblok vil bestå af flere blokke, der afspejler om der er tale om permanent græs eller omdriftsarealer.	Imødekommes delvist. Det er endnu ikke besluttet om minivådområder kommer til at ligge i selvstændig markblok. LBST tager kommentaren med i overvejelserne omkring den videre udvikling af ordningen.

	<i>Eftersom minivådområderne arealmæssigt er ret små, vil det yderligere give risiko for, at disse blokke vil blive på under 0,3 ha og derfor være afskåret fra at modtage grundbetaling. Dette vil være meget uhensigtsmæssigt og unødigt kompliceret.</i> <i>Såfremt det ikke er muligt at undgå at placere minivådområdet på tværs af to eksisterende markblokke, bør det være muligt at omdanne de eksisterende markblokke til en ny markblok, uanset om området består delvist af arealer med permanent græs og omdriftsarealer. Dette burde kunne lade sig gøre eftersom selve etableringen af minivådområdet burde være tilstrækkeligt til at ændre arealets status væk fra at være permanent græs.</i> <i>Desuden bør det i videst muligt omfang undgås, at der justeres på markblokken i den 10-årige periode som projektet varer.</i>	
9.13	Tilsagnsarealer <i>Det er vigtigt at der sikres nogle fornuftige overgangsordninger, såfremt minivådområderne placeres på arealer, hvor der allerede er tilsagn om økologisk arealtilskud eller pleje af græs- og naturarealer.</i> <i>Det vil i den forbindelse være mest hensigtsmæssigt, hvis det i videst muligt omfang undgås, at minivådområderne placeres på områder, hvor der allerede er arealer med tilsagn til pleje af græs- og naturarealer.</i> <i>Det er vigtigt at overgangsordningerne sikrer, at det undgås, at der skal tilbagebetales tidligere udbetalt tilskud på baggrund af at arealet fremadrettet bliver en del af et minivådområde. Eftersom det på</i>	Imødekommes. Der vil i ansøgningsskemaet blive taget højde for eventuelle arealtilsagn, og det vil blive beskrevet i vejledningen, hvordan ansøger skal forholde sig, hvis han ønsker at anlægge et minivådområde på et areal med et arealtilsagn. Hvis der ansøges om et minivådområde på arealer med et plejegræs tilsagn, skal plejegræstilsagnet bortfaldes, før der kan anlægges et minivådområde. Det er altid muligt at annullere sit tilsagn om tilskud til etablering af et minivådområde.

	fristen for ansøgning om udbetaling af økologisk arealtilskud og pleje af græs- og naturarealer den 21. april ikke vil være muligt for lodsejeren at forudse, om der vil blive givet tilsagn til etablering af et minivådområde, bør det være muligt at trække ansøgningen tilbage i tilfælde af, at der bliver givet et tilsagn om etablering af et minivådområde.	
9.14	Kortgrundlag Der står i vejledningen under pkt. 2.1.3. at ”indtegninger af kort skal være så præcise som muligt, da de skal ligge til grund for senere indtegnning i IMK, der skal ske i forbindelse med ansøgningen. Indtegningerne vil blive brugt til at beregne dine støttesatser samt den effekt, som dit minivådområde forventes at have”. Det er vigtigt, at der er et dækkende kortgrundlag til ansøgningen, men der bør kunne tages hensyn til at der kan ske ændringer fra et minivådområde projekteres til det reelt er gennemført, og kravet om meget præcise indtegninger på et tidspunkt, hvor projektet ikke er gennemført er en udfordring. Det ville være optimalt, hvis man tilskudsteknisk kunne vente med at levere kortmateriale til projektet er gennemført.	Imødekommes delvist. Vi medgiver at det kan være svært at indtegne den præcise projektgrænse og minivådområdegrense før projektet er gennemført. Dog opfordres der til, at indtegningerne bliver så præcise som muligt, da indtegningerne ligger til grund for den beregnede effekt og den beregnede de-minimis støtte. Der kan således ikke foretages en prioritering af projekterne, før indtegningerne foreligger. LBST tager bemærkningerne med i det videre arbejde med ordningen og forventer at det bliver muligt at justere projektgrænser efter indgivelse af ansøgningen.
9.15	Oplandskonsulent, herunder forventningsafstemning og arbejdsdeling Der henvises i bekendtgørelsen til, at en oplandskonsulent er en konsulent ansat hos SEGES. Det er dog ikke alle konsulenter ansat på SEGES, der er oplandskonsulenter. Der kunne med fordel indsættes en liste over oplandskonsulenter i vejledningen, så mulige lodsejere ved hvor de kan henvende sig.	Imødekommes. Se svar under punkt 3.8 LBST vil sikre, at kontaktinformation til oplandskonsulenter er tilgængelig i vejledningen. LBST vil, i samarbejde med SEGES, arbejde på en definition af i hvilket omfang oplandskonsulenten skal bidrage ansøger med ansøgningen.

	<i>Det bør over for ansøgeren gøres klart, hvad der kan forventes af hhv. oplandskonsulent og hvad der skal håndteres af landmanden selv, alternativt hans egen konsulent.</i>	
9.16	<i>Det bør på side 14-15 i vejledningen om oplandskonsulentens rolle præciseres hvilken rolle oplandskonsulenten spiller efter ansøgningen, altså i forhold til udbetaling, kontrol samt relationer til andre tilskud på bedriften.</i> <i>Det er vigtigt at ansøgeren er klar over alle de tilskudstekniske forhold, der er i forhold til udbud, tilbud og udbetaling, og at sørge for at der bliver rådgivet herom. Det skal være klart, hvilke forhold landmanden er ansvarlig for og hvilke forhold oplandskonsulenten er ansvarlig for, så landmanden ved hvilke elementer i projektet, der er hans ansvar, og hvilke elementer, der er oplandskonsulentens ansvar. Også i de tilfælde, hvor projektet fx har indflydelse på grundbetaling eller andre tilskud.</i>	Imødekommes. Se svar under punkt 9.15.
9.17	Skiltning <i>Det er vigtigt, at der skabes mulighed for at lodsejer kan rette op på evt. manglende skiltning såfremt det konstateres ved et kontrolbesøg. Der er et utal af regler, der skal holdes styr på, og mindre afvigelser som fx manglende skiltning bør der kunne rettes op efter en kontrolbesøg, så der ikke opnås en sanktion.</i>	Imødekommes ikke. Da der for projekter under 3.750.000 kr. kun er krav om skiltning i projektperioden, vil det ikke give mening, at ansøger får lov at rette op på manglende skiltning efter et afsyningsbesøg, da der på dette tidspunkt ikke længere er krav om skiltning. Vejledningen har et afsnit, der beskriver de krav, der er til skiltning.
9.18	Sagsbehandlingstider <i>Landbrugs- og Fiskeristyrelsen sagsbehandlingstider under landdistriktsprogrammet er desværre under pres. Det er afgørende, at der er en hurtig og effektiv sagsbehandling af tilskuddet. Der forventes i vejledningen, at der vil være sagsbehandlingstider på 4 måneder. Det gælder formentligt tilsagn, men det er også vigtigt, at der er</i>	Imødekommes. Sagsbehandlingstiderne har stort fokus i styrelsen, og der arbejdes løbende på at nedbringe sagsbehandlingstiderne.

	<i>fokus på hurtige sagsbehandlingstider af udbetalinger og evt. projektændringer, hvilket i dag er en udfordring.</i> <i>Der er også behov for en angivelse af sagsbehandlingstiden for udbetaling af kompensation.</i> <i>Det er afgørende, at det ikke forsinke udbetalingen af andre tilskud, som fx grundbetaling, at en lods-ejer engagerer sig i et minivådområdeprojekt.</i>	
9.19	<i>Kontrol</i> <i>Der er en lang række meget specifikke krav i vejledningen til etablering af minivådområdet. Alt fra dybden på sedimentationsbassinet, hældningen på brinkerne og plantetæthed af beplantningerne. Det er afgørende, at der er klar kommunikation fra styrelsens side om hvad et fremtidigt kontrolbesøg vil forholde sig til (hvad vil være de konkrete kontrolpunkter), og hvilke forhold og i hvilken grad, der risikeres en sanktion. Denne kommunikation kunne med fordel blive udformet, som en tjekliste, som lods-ejeren kan forholde sig til allerede når projektet etableres.</i>	Imødekommes. Som udgangspunkt vil den endelige liste i bilag 3 til bekendtgørelsen blive kontrolleret på ansøgningstidspunktet. Det vil dog også blive beskrevet yderligere i vejledningen, hvad og på hvilken måde de forskellige krav vil blive kontrolleret.
9.20	<i>Udbetaling</i> <i>Det fremgår af vejledningen, at tilskuddet kan udbetales i 2 rater. Der er jf. vejledningen dog ikke mulighed for forskudsudbetaling, da fakturaer og betalingsdokumentation skal indsendes for at opnå rateudbetaling. Det ville være en fordel for ansøgernes likviditet, at en egentlig forskudsudbetaling var mulig – ikke mindst pga. risikoen for lange sagsbehandlingstider af udbetalingen.</i>	Imødekommes delvist. Se svar under punkt 3.3.